

IUFRO – en global skoglig forskningsorganisation, dess historia, funktion och bidrag

Text: Sten B Nilsson

International Union of Forest Research Organizations bildades i Eberswalde, Tyskland, 1892 och är en av våra äldsta och största internationella skogliga forskningsorganisationer. Den har över 700 medlemsorganisationer med ett forskarnätverk av 15 000 forskare spridda i cirka 125 länder.

Bildandet av IUFRO bidrog tillsammans med organisationssträvanden på en rad andra områden till den globalt sammanlänkade värld vi har idag, och gjorde det särskilt när det gäller en gemensam syn på skogsbruk och skogsforskning.

IUFRO började med en relativt snäv inriktning på skogliga frågor men tar idag ett brett grepp om skogen och dess kunskapsbehov och verksamhetsområden. Sverige var 1929 värd för unionens kongress och anordnar i år organisationens 26:e kongress.

Upprinnelsen till bildandet av International Union of Forest Research Organizations (IUFRO) kan spåras till en International Agriculture and Forestry Congress i Wien 1890. Under den kongressen väcktes tanken om att forma en *International Association of Forestry Research Stations*. Idén togs vidare till en exkursion i Schweiz 1891 avseende

skogliga experimentella försök. Deltagarna var alla välrenommerade forskare i Centraleuropa. Samma forskare möttes senare under 1891 på en konferens organiserad av Association of German Forest Experiment Stations i Badenweiler i södra Tyskland, där en kommitté av forskare fick i uppdrag att formulera stadgar för en *International Association of Forestry Research Stations*. Man möttes 1892 på årsmötet av German Forestry Research Stations i Eberswalde i norra Tyskland och stadgarna för en sammanslutning antogs av Tyskland, Österrike och Schweiz. Därmed var International Union of Forest Experiment Stations etablerad år 1892.

Det hade även tidigare (sedan 1850-talet) rests krav på internationellt samarbete i skogen. En av drivkrafterna för detta var omfattande översvämningsskador i Centraleuropa och man krävde en internationell lag för skydd av skogen. Man kan kanske säga att det var en föregångare till EU:s olika lagstiftningar för att skydda Europas skogar. En annan drivkraft var frågan om skogen och klimatet, en fråga som idag engagerar stora delar av forskarsamhället, politiker, näringsliv och allmänhet.

Tavla till minne av den internationella jordbruks- och skogsbrukskongressen som hölls i Wien 1890 där idén om att grunda International Association of Forestry Research Stations föddes. Foto: ©BFW Archive.

Den sjätte IUFRO-kongressen i Bryssel, 1910. Foto: ©BFW Archive.

Den första unionskongressen hölls i Wien 1893 med 17 delegater från Tyskland, Schweiz, Österrike, Italien, och Ungern. Under de kommande åren ökade antalet medlemmar knappast. Det var först i början på 1900-talet som medlemsantalet började öka genom medlemskap av Belgien, Danmark, Storbritannien, Japan, Norge och Ryssland.

Vid den fjärde unionskongressen, som hölls i Wien 1903, ändrades stadgarna så att alla språk betraktades som officiella språk vid IUFRO:s möten men skriftliga rapporter skulle vara på tyska eller franska. Man öppnade också upp för "corresponding membership". Medlemskapet ökade med två länder vid kongresserna 1906 i Stuttgart, Tyskland (Bulgarien och USA) och 1910 i Bryssel, Belgien med sex (Kanada, Holland, Portugal, Rumänien, Serbien och Sverige). Det råder osäkerhet om det franska medlemskapet. Frankrike var med i processen sedan bildandet av IUFRO 1892, men är först registrerat som medlem vid kongressen 1906 i Stuttgart, men kan ha blivit medlem något år tidigare.

IUFRO:s president 1926–1929, Henrik Hesselmann, Sverige. Foto: ©IUFRO

Kongressen 1914 skulle avhållas i Ungern men en månad innan bröt för-

sta världskriget ut och kongressen fick ställas in. Under kriget avstannade det skogliga internationella samarbetet och det dröjde mer än 10 år efter kriget tills unionen kunde återsamlas till ett möte i Rom 1926. Vid återsamlingen beslöts att unionens sjunde kongress skulle hållas i Stockholm 1929 under ledarskap av president Henrik Hesselmann (professor i skogsbotanik vid Statens skogsförsöksanstalt och ledamot av KSLA).

Hesselmann med medarbetare utarbetade förslag på nya stadgar för återuppbyggnaden av unionen som antogs vid kongressen 1929. Det var nu organisationen fick sitt nuvarande namn, International Union of Forestry Research Organizations (IUFRO). Kongressen tog också beslutet att utnämna en generalsekreterare för IUFRO med den främsta uppgiften att sprida kunskap om IUFRO:s arbete till alla medlemmar och till alla som var intresserade av skoglig forskning, samt att försöka rekrytera fler medlemmar. Generalsekreteraren hade också som uppgift att skriva IUFRO:s årsrapport. Sven Petrini utnämndes till den första generalsekreteraren av IUFRO, en funktion han hade till 1949. Petrini arbetade då på Statens skogsförsöksanstalt och blev sedermera professor i skogsuppskattning och skogsindelning vid Skogshögskolan. Han var ledamot av KSLA och blev också senare akademiens skoglige sekreterare.

Vid kongressen i Stockholm tog man också beslutet att erbjuda IUFRO-medlemskap till universitet, skogliga högskolor och träforskningsinstitut. Det tidigare med-

lemskapet i IUFRO hade enbart givits till skogliga försöksanstalter, vilka hade begränsade biologiska program och nästan inga tekniska eller ekonomiska program. Det tillsattes också en Permanent Committee som ansvarade för unionens skötsel mellan kongresserna. Vid konferensen togs vidare beslut om att engelska, utöver tyska och franska, skulle accepteras som språk i skriftliga rapporter. Engelskan växte sedan till sig successivt som det skrivna språket, framför allt efter andra världskriget. När jag stiftade bekantskap med IUFRO på 1970-talet var nästan alla rapporter och dokument på engelska. Ett kuriosum är att det var först 2017 som det togs ett beslut att engelska var unionens arbetspråk. Det kan också tilläggas att det år 1990 togs beslut om att spanska var unionens fjärde accepterade språk för skriftliga dokument.

➤ *Min bedömning är att Stockholmskongressen var avgörande och grunden för tillskapandet av det moderna IUFRO och mycket tack vare att Hesselmann med medarbetare hade utfört ett utmärkt förberedelsearbete för denna transformation.*

Medlemsantalet i IUFRO växte snabbt efter Stockholmskongressen. Unionen hade 21 medlemmar 1929, 57 medlemmar 1930, 85 medlemmar fördelade på 31 länder 1931 och 93 medlemmar fördelade på 35 länder 1932. Under 1930-talet ägde två IUFRO-kongresser rum, 1932 i Nancy, Frankrike, och 1936 in Sopron, Ungern. På grund av andra världskriget skulle det dröja till 1948 innan nästa kongress kunde äga rum.

Det var bara två funktioner av unionen som fungerade under krigsåren och det var *President's Office* och sekretariatet under generalsekretären. En mycket viktig aktivitet under krigsåren var att generalsekretären Sven Petrini lyckades fortsätta att skriva årsrapporten och distribuera den samma. Dessa två funktioner var också avgörande för återuppbyggnaden av IUFRO efter kriget. Medlemsantalet hade minskat 1947 till mindre än hälften av antalet före kriget och utgjordes av 15 medlemsländer.

Efter kriget bildades Food and Agriculture Organization (FAO) under FN med säte i Rom. Vid ett möte 1946 i Rom fick FAO i uppdrag att ta över ett antal internationella organisationer såsom International Institute of Agriculture, International Timber Committee och International Centre of Silviculture. Det fanns också långt framskridna planer på att även inkorporera IUFRO med FAO men medlemmarna av IUFRO ville förbli en politiskt oberoende organisation.

Trycket från FAO fortsatte och man var angelägen att även sluka IUFRO. Vid ett möte i Helsingfors 1948 vägrade IUFRO-delegaterna (under ledning av IUFRO:s finske

IUFRO-sekretariatet förlades 1973 till Österrikes federala skogsforskningsinstitut BFW i Schönbrunn, Wien. Foto: ©IUFRO.

president Erich Lönnroth) detta och man ville fortsätta att vara politiskt oberoende.

Vid IUFRO-kongressen 1948 i Zürich, Schweiz, var huvuduppgiften att återuppbygga unionens institutioner och aktiviteter. Ett av förslagen som antogs under kongressen var att ha IUFRO:s sekretariat vid FAO i Rom men det tog till början av 1949 innan det fanns en överenskommelse mellan FAO och IUFRO om en fortsatt oberoende union. Överenskommelsen innebar också att FAO skulle facilitera IUFRO:s sekretariat vid FAO i Rom. I gengäld skulle IUFRO bistå FAO i vissa frågor.

Sedan tidigt 1950-tal och fram till dags dato har det varit en stadig tillväxt av verksamheten och antalet medlemmar i IUFRO.

FAO begärde 1957 att inte längre behöva tillhandahålla IUFRO:s sekretariat vid dess huvudkontor i Rom. Under de följande åren följde sekretariatet med presidentskapet. Den ökade mångfalden och komplexiteten i IUFRO:s aktiviteter intensifierade behovet av ett permanent sekretariat. Det gjordes en överenskommelse 1972 med den österrikiska staten och IUFRO om att inrätta ett permanent IUFRO-sekretariat vid det federala Skogsforskningsinstitutet i Wien. Sekretariatet inrättades 1973.

Det har ägt rum många IUFRO-kongresser sedan efterkrigstiden och jag kan av utrymmesskäl inte referera till alla, utan till några nyckelhändelser. Den femtonde IUFRO-kongressen 1971 ägde rum i Gainesville, USA. Det var första gången den hölls utanför Europa och döptes därför om till IUFRO World Congress.

Tio år senare, 1981, hölls kongressen i Kyoto, Japan. Det var första gången den hölls utanför den västra hemisfären. Den påföljande kongressen, 1986, hölls i Ljubljana, Jugoslavien. Det var första gången kongressen hölls i Östeuropa. År 2000 hölls kongressen i Kuala Lumpur,

Avslutningsceremoni vid IUFRO World Congress 2019 i Curitiba, Brasilien.
Foto: ©COC Curitiba/IUFRO

Malaysia, vilket var första gången kongressen hölls i Sydostasien och i en utvecklingsekonomi. Kongressen hölls år 2005 i Australien, vilket var första gången i Oceanien. Kongressen 2019 hölls i Curitiba, Brasilien, vilket var första gången i Sydamerika. Och 2024 är det dags för Stockholm återigen efter nära 100 år. Första gången i Afrika kommer att bli nästkommande kongress i Kenya, 2029. Varje kongress har ett unikt tema, vilket styr nyckelanföranden och överläggningar.

År 2002 introducerade IUFRO regionala kongresser som går av stapeln mellan IUFRO:s världskongresser, och har ett liknande upplägg som huvudkonferensen. Regionala kongresser har hållits i Köpenhamn i Danmark, La Serena i Chile, Nairobi i Kenya, San Jose i Costa Rica och Beijing i Kina. Syftet med de regionala kongresserna är att identifiera och prioritera forskningsbehov regionalt, samt styra forskningen mot kvalitet och interdisciplinär forskning på regional nivå.

IUFRO har idag över 700 medlemsorganisationer fördelade på över 125 länder. Unionen har utvecklats från ett Centraleuropeiskt initiativ till att bli en europeisk organisation och därifrån till en global internationell skoglig forskningsorganisation.

➤ *Unionen har genomgått svåra perioder i sin utveckling i en mer än 130-årig historia. Det är min bedömning att unionen har överlevt och haft en lyckosam utveckling tack vare sin och sina medlemmars starka hållning att vara en oberoende och opolitisk forskningsorganisation.*

Funktion

IUFRO har för närvarande som övergripande vision att vara ”den globala aktören för skogsforskning som arbetar för en hållbar utveckling av skog och samhälle”. IUFRO

har formulerat sin mission som att ”utveckla spetskompetens inom forskning och kunskapsspridning och att främja utvecklingen av forskningsbaserade beslut för skogliga utmaningar till nytta för skog och människor globalt”. Den nuvarande strategiska planen för 2020–2024 har brutit ned visionen och unionens mission till tre institutionella mål:

- **Forskning med spetskompetens:** Eftersträva kvalitet, relevans och synergier.
- **Nätverkssamarbete:** Förbättra kommunikation och innefatta fler relevanta målgrupper.
- **Påverkan:** Intensifiera synbarhet, uppsökande verksamhet och utbildning.

Kärnverksamheten i unionen utförs i IUFRO:s divisioner, som för närvarande är nio:

- **Division 1. Skogsskötsel** som omfattar skötsel av skog och ekosystem.
- **Division 2. Fysiologi och genetik** som omfattar trädens fysiologi, sexuella och vegetativa förökning samt genetiska resurser hos växter och träd.
- **Division 3. Skogsteknik** som omfattar alla operationella åtgärder i skogsbruket samt samverkan mellan olika skogstekniker och miljön.
- **Division 4. Skogsuppskattning och skogsskötsel** med datorapplikationer som omfattar tillväxt, virkesproduktion, skogstaxeringar, planering av hållbart skogsbruk samt matematiska modeller.
- **Division 5. Skogsprodukter** som omfattar mikro- och makroskopiska analyser av produkterna, användning av träprodukter och även skogliga produkter som inte är virkesbaserade.
- **Division 6. Sociala aspekter av skog och skogsbruk** som omfattar hälsoaspekter, skoglig utbildning, jämställdhet i skogsbruket, skoglig etik, landskapsskötsel, naturbaserad turism, skydd av unika skogsresurser, rekreation, landsbygdsutveckling och stadsskogsbruk.
- **Division 7. Skogens hälsa** som omfattar samverkan mellan träd och skog och biotiska och icke-biotiska skadegörare, diagnoser och bekämpningsåtgärder.
- **Division 8. Skogliga miljöfrågor** som omfattar naturkatastrofer, livsmiljöer för vilda djur och växter, biologisk mångfald, skog och klimat samt skogens hydrologi.
- **Division 9. Skogspolitik och ekonomi** som omfattar skogshistoria, sociala och ekonomiska aspekter av skogsbruk, skogssektoranalyser, skogsforskning, skogspolitik och förvaltning samt skogs- och miljölagstiftning.

Varje division leds av aktiva forskare som väljs av forskarna i respektive division. Inom divisionerna finns ett stort antal arbetsgrupper som sysslar med specialistfrågor. I vissa divisioner är det över 100 olika arbetsgrupper. Utöver di-

visionernas verksamhet bedriver IUFRO ett flertal andra aktiviteter.

IUFRO inrättade 1991 *Task Forces* som är etablerade på en temporär basis under varje 5-årig IUFRO styrelseperiod och spänner oftast över flera divisioner och behandlar högaktuella frågeställningar för beslutsfattare inom och utom skogsnäringen. Sedan 1991 har drygt 40 Task Forces startats och genomförts. Exempel på task forces som löper för närvarande är: Skoglig utbildning, Mönster och trender i global skogsdöd, Samverkan mellan skog och vatten i en förändrad miljö, Jämställt skogsbruk, Frigöra potentialen av bioekonomi och icke virkesbaserade skogsprodukter samt Landskapstransformation för framtida klimat och mänskligt välbefinnande.

IUFRO bedriver också ett antal *Special Programmes*, vilka är långsiktiga åtaganden. Vid IUFRO World Congress 1981 i Kyoto, Japan, restes kravet på att IUFRO skulle utveckla ett program för att ”styrka forskningen relaterad till de skogliga resurserna i utvecklingsländerna”. Programmet etablerades 1983 och är idag benämnt ”Det speciella programmet för kapacitetsbyggnad” och har som prioriterat att förstärka den vetenskapliga kompetensen, utveckla informationshanteringen och spridningen av forskningsresultat, stärka forskningens påverkan på beslutsfattare, förstärka bildandet av breda intressegrupper och att ge institutionellt stöd till för regionala forskningsnätverk i utvecklingsländer. Kopplat till programmet är också finansiellt stöd för att delta i IUFRO-konferenser, utbildningsprogram och kortare vistelse vid etablerade forskningsinstitutioner.

Ett annat Special Programme är ”Forskning – Policyprogrammet” som fungerar som en fokuspunkt för IUFRO i alla internationella policyprocesser. Här skall IUFRO medverka med bidrag till mellanstatliga och andra internationella policyprocesser samt att mobilisera relevant expertis och synteser till dessa processer. Forskning – Policyprogrammet startade nyligen i IUFRO.

Projektet ”Världens skogar, samhälle och miljö” (WFSE) startade 2012 med Natural Resources Institute, Finland som koordinator på uppdrag av IUFRO och är ett annat specialprogram. WFSE är ett öppet och globalt nätverk av forskare, experter och praktiker. Fokus ligger på frågeställningar som identifierats som viktiga av forskningsvärlden och har bäring på policy men ännu inte har tagits upp av beslutsfattare. Man försöker att ta ett helhets- och tvärvetenskapligt grepp på frågeställningarna. Analyserna är framtids- och policyorienterade. WFSE har producerat ett 20-tal böcker och rapporter.

”Direktorsforum” är ett annat program som sysslar med management av IUFRO:s medlemsorganisationer. Man samlar ledare för forskningsorganisationer och skogliga

fakulteter för att samordna, organisera och prioritera forskningsagendor. Det har visat sig att problemen i forskningsfrågorna är slående lika oberoende av lokalisering i världen och därför är forumet viktigt för att tillskapa utbyte av erfarenheter. Frågorna berör bland annat hur man organiserar en effektiv forskningsorganisation, effektiv spridning av forskningsresultat och publicering, akademisk frihet under politiskt tryck, etc.

➤ *Direktorsforum är centralt för implementeringen av IUFRO:s femåriga strategier men har haft låg aktivitetsnivå de senaste perioderna. Programmet är i akut behov av ökad status, tydligare ledarskap och/eller en ny strategi.*

Nyligen (2021) startade IUFRO en ”Science – Business Platform” för ett starkare samarbete mellan forskning och industri. Den första aktiviteten är att nå en bättre förståelse för klimatförändringens påverkan på skogsnäringen.

Kanske är IUFRO World Congress unionens viktigaste aktivitet. Kongressen äger rum vart fjärde eller femte år. Forskarsamhället redovisar här frontlinjen av kunskap inom divisionernas arbetsområden och diskuterar vägen framåt. Det sker också viktiga dialoger om framtida forskningsbehov mellan forskare, politiker, industri, NGOs och andra intressenter i skogsnäringen men även med allmänheten.

Vid slutet av varje kongress presenteras en kongressdeklaration som är ett viktigt bidrag till utarbetandet av IUFRO:s strategi för de kommande fem åren.

Kongressen 2024 går av stapeln i Stockholm sista veckan av juni. Årets kongress har ambitionen att vara framåtsyftande med kongresstemat *Forests & Society Towards 2050*. Cirka 4 000 delegater är anmälda från drygt 110 länder och drygt 3 000 rapporter kommer att presenteras oralt i någon form. Detta kan jämföras med kongressen 1929 då det var drygt 200 delegater som representerade 31 länder och drygt 100 vetenskapliga rapporter presenterades inom skogsekologi, skoglig marklära, skogsentomologi och allmänt skogsbruk.

Den övergripande styrningen av unionen sker i International Council som består av representanter från ca 85 länder. Björn Hånell från SLU i Umeå är svensk representant.

Den mer direkta styrningen av unionen sker via IUFRO's Board. Styrelsen består av presidenten, de två vice presidenterna för Divisions respektive Task Forces och Special Programmes, föregående president, Executive Director för IUFRO, en representant för österrikiska staten, för närvarande sju medlemmar som är direktnominerade av presidenten, koordinatorerna av divisionerna, koordinatorerna för Task Forces och Special Programmes, ord-

förande för kongressens organisationskommitté, och ordförande för Congress Scientific Committee.

Från Sverige sitter för närvarande följande i styrelsen: Fredrik Ingemarson, SLU i Uppsala i egenskap av ordförande för organisationskommittén av kongressen i Stockholm, Jens Peter Skovsgaard, SLU i Alnarp, Purabi Bose, SLU i Alnarp, och Gun Lidestav, SLU i Umeå, i egenskap av koordinatörer av Divisions respektive Task Forces.

Presidenten och övriga funktionärer i de olika organen har en mandatperiod på fyra till fem år.

IUFRO och Sverige

Således, Sverige blev medlem i International Association of Forestry Research Stations år 1910, som ombildades till IUFRO 1929. En relevant fråga är hur medlemskapet har bidragit till IUFRO:s utveckling över tiden respektive påverkat svensk skogsforskning.

För att belysa den första frågan kan det vara relevant att se på hur många centrala poster Sverige har haft inom organisationen. Sverige innehade presidentposten 1929 genom Henrik Hesselmann och Sven Petrini utsågs som generalsekreterare samma år. En post Petrini hade under 20 års tid. Sverige var också värld för unionens kongress i Stockholm samma 1929.

Det är utom all tvekan så att Hesselmanns arbete med planering och genomförande av kongressen var starkt bidragande till formandet av det nya och moderna IUFRO. Petrini lyckades hålla samman spillran av unionen under krigsåren för andra världskriget och åren efter. Hans arbete var avgörande för återskapandet av IUFRO 1948.

Professor Ulf Sundberg, SLU Stockholm/Garpenberg och ledamot av KSLA, var aktiv i olika ledande funktioner inom IUFRO under perioden 1952–1986. Han var nominerad av presidenten till IUFRO:s styrelse under perioden 1977–1986. Han tilldelades IUFRO:s Honorary Membership 1989 som tilldelas personer som gjort speciellt viktiga tjänster för IUFRO. Sundberg är en av 40, och enda svensk, som tilldelats Honorary Membership. Sundberg var aktiv i att driva utvecklingen av IUFRO. Han var också mycket aktiv i att slussa in sina medarbetare i Sverige till IUFRO:s aktiviteter.

Ett antal svenskar har tilldelats IUFRO Distinguished Service Award som ges till personer som gjort ett betydande bidrag för att främja IUFRO:s vetenskapliga, tekniska och organisatoriska mål. Bertil Thunell, professor i träteknik vid KTH, Stockholm, fick priset 1987 för sina tjänster till IUFRO under 1961–1986 och för sitt arbete att utveckla Division 5, Skogsprodukter. Kurth Perttu, professor i skogsekologi SLU, Uppsala, fick sitt pris 1995 för

sitt ledarskap i IUFRO rörande förnybar energi baserad på biomassa samt global miljöpåverkan under 1977–1995. Gustaf Sirén, professor i energiskogsbruk SLU, Stockholm och ledamot av KSLA, fick sitt pris 1996 för lång medverkan i IUFRO och i utvecklingen av frågan om energiskogsbruk i unionen. Per Olov Nilsson, professor i skogliga energisystem SLU, Garpenberg, fick sitt pris 1996 för lång medverkan i utvecklingen av IUFRO (1976–1995) och utvecklingen av Division 3, Skogsteknik, under hans koordinatorskap.

IUFRO har också IUFRO Scientific Achievement Award till yngre forskare som bidragit till utvecklingen av internationell skogsforskning. Bland de 100 som har fått priset finns två svenskar. Sten Nilsson, professor i ekonomisk planering, SLU, Garpenberg, och International Institute for Applied Systems Analysis (IIASA), Wien, och ledamot av KSLA, fick priset 1986. Per Angelstam, professor i skötsel av skog och naturresurser SLU, Skinnskatteberg, fick priset år 2000.

Björn Hånell, professor i skogsskötsel, SLU, Umeå, har tjänat som Vice President under perioden 2014–2019. Han arbetade bland annat intensivt med ett starkare engagemang från SLU i IUFRO.

Nu ska man kanske inte dra för stora växlar på betydelsen av utdelade priser och tilldelade högre tjänster, givet att många irrationella faktorer spelar in i dessa sammanhang. En jämförelse med Finland visar att Sverige haft en betydligt lägre ”utdelning” än vårt grannland, vilket är synonymt med utvecklingen i andra internationella organisationer som har skog på sin agenda. En möjlig slutsats är att över tid har det svenska engagemanget i IUFRO varit för svagt. Det har varit för få individer involverade även om de som varit involverade har varit högt kvalificerade personer. En elak tolkning är misstanken att vår självbild av att vara en ledande skogsforskningsnation inte stämmer. Det internationella forskarsamhället ser det annorlunda.

Har svenska forskares engagemang i IUFRO påverkat svensk skogsforskning? Den frågan är lika svår att svara på som den förra. Forskare engagerade i IUFRO publicerar inte i IUFRO:s namn utan med referens till sin heminstitution, såvida det inte är inom ramen för IUFRO Task Forces och IUFRO Special Programmes. Därför kan man inte göra någon enkel bibliografisk analys av IUFRO:s påverkan på svensk skogsforskning.

Några intervjuer med svenska forskare som är engagerade i IUFRO tyder på följande. Upplevelsen är bland annat att IUFRO underlättar för att bygga personliga internationella nätverk inom sitt område, man kan lättare identifiera den internationella forskningsfronten, man får samarbeta med nya kompetenser, man får nya forskningsidéer och sin egen forskning internationellt prövad, man

får tillgång till data som man inte hade möjlighet till tidigare och en vidgad syn på problemen och dess lösningar. Engagemanget i IUFRO öppnar också upp för internationella forskningstjänster samtidigt som man kan bedriva aktiv internationell forskning utan att behöva lämna sin hemmainstitution.

➤ *Min bedömning är att forskare som engagerar sig i IUFRO blir bättre forskare och bidrar mer till den svenska skogsforskningen och utvecklingen av den inhemska skogsnäringen. Därför bör Sverige i framtiden arbeta mycket mer aktivt och effektivt med att slussa in svenska skogsforskare i IUFRO:s verksamhet.*

IUFRO:s bidrag till skogsforskningen och skogsbrukets utveckling

Det har inte utförts någon vetenskaplig utvärdering av IUFRO:s bidrag över tid till skogsforskningen och skogsbruket. Det gör att följande avsnitt blir enkla observationer och också partiska på grund av mina tolkningar.

Tiden från bildandet till första världskriget

Skogsforskarna hade börjat intressera sig för effekterna av torka, översvämningar och skyfall samt hur skogen påverkade vattenbalanserna. Samtidigt påbörjade forskningsstationerna temperaturmätningar i skogsbestånden. Det var svårt att dra generella slutsatser från enskilda experiment och det behövdes internationell samverkan för detta.

Proveniensforskningen hade hög prioritet redan under denna tid. Vid kongressen 1900 i Zürich och Bern beslöt man att tillsätta en kommission som utvecklade en plan för byte av frö mellan medlemsländerna och att anlägga långsiktiga experiment. Det fanns detaljerade instruktioner för fröinsamling och hantering av frön och för plantering. Det utvecklades en internationell överenskommelse för klassificering av frön. En del av dessa experimentella planteringar finns fortfarande kvar.

Skogsfolk har alltid varit intresserade av att plantera trädslag från andra delar av världen med hopp om en revolution i tillväxt och produktion. IUFRO:s forskare var inget undantag och anlade fältexperiment i medlemsländerna med exotiska trädslag efter gemensamma arbetsplaner.

Före första världskriget betraktades blandskog som överlägsen monokulturer av barrträd men det fanns inga experiment som grund för denna slutsats. Vid kongressen 1910 i Bryssel lades det förslag om att utföra experiment och studera effekterna av att omföra monokulturer av gran till blandskog.

Experiment om gallring och tillväxt var centrala för forskningsstationerna. Under kongressen 1903 i Wien kom man överens om en guide för experiment i gallringar och tillväxtstudier som följdes under ca 50 års tid. En del av dessa anlagda försök finns fortfarande kvar. Kopplat till detta var att man startade försök avseende sambandet mellan väder/klimat och tillväxt på enskilda träd. Grunden för denna forskning lades vid kongressen i Zürich och Bern år 1900.

Ett annat område som var av central betydelse vid denna tid var trägenskaper såsom elasticitet, styrka hårdhetsgrad, resistens mot vatten, etc. Vid kongressen 1900 antogs internationella standarder för experiment rörande trägenskaper.

Vid denna tidpunkt hade skogsforskningen ingen speciell bibliografisk verksamhet. Vid kongressen 1903 i Wien togs beslut om att inrätta ett internationellt bibliografiskt center för skogsforskning.

➤ *Det kan förmodligen hävdas att under denna tidsperiod lades grunden för internationell samverkan inom skogsforskningen. Det var kongressbeslutet som var den drivande kraften för utvecklingen av unionen.*

Tiden mellan de två världskrigena

Det tog lång tid innan unionens verksamhet kunde återupptas i unionen (kongressen 1926 i Rom). Försöksstationer hade ödelagts under kriget, viktiga aktörer hade försvunnit, det var svåra ekonomiska förhållanden och politiska komplikationer. Som tidigare beskrivits var det kongressen i Stockholm 1929 som utvecklade unionen till det moderna IUFRO.

Forskningsmässigt fortsatte man att utveckla de initiativ man tagit innan kriget bröt ut. Det gällde områden såsom internationellt utbyte av frön, proveniensforskning, trägenskaper, den bibliografiska verksamheten och skoglig terminologi samt att man gav ut harmoniserade, detaljerade standarder för tillväxt och avverkningsexperiment.

Man påbörjade nya eller skalade upp begynnande verksamheter såsom marklära, ståndortslära, skogsentomologi, skogsskydd, återbeskogning, skogsutnyttjande, skoglig planering, tropiskt- och medelhavsskogsbruk.

➤ *Jag ser denna period som en konsolideringsperiod för IUFRO, men perioden var kort till nästa ödeläggande period – det andra världskriget.*

Skogsdöd i Centraleuropa på 1980-talet. Foto: ©Heinz Schmutzenhofer/IUFRO.

Efterkrigstiden fram till början av 1970-talet

Efter krigsåren etablerades ett permanent IUFRO-sekretariat på FAO i Rom, som blev ett ambulerande sekretariat efter 1957 och som senare blev permanent i Wien från 1973. Det skedde en omorganisation av unionen 1948 då det etablerades 11 forskningssektioner. Detta betydde att man flyttade drivkrafterna för forskningsfrågorna från cheferna för skogliga försöksstationer till erfarna forskare i olika forskningsorganisationer. Den nya organisationen ledde till en mycket mer dynamisk union och det internationella samarbetet intensifierades kraftfullt. Mer av resurserna lades på utbyte av erfarenheter.

Tiden efter andra världskriget präglades av stora arealer krigsskadad skog och överavverkning. Den stora återuppbyggnaden av krigsdrabbade länder medförde fortsatta överavverkningar. Behovet av virke som byggnadsvirke och energi var mycket stort. Under denna tid koncentrerades

forskningsfrågorna till återbeskogning med snabbväxande träd och utvecklingen av trä som byggnadsmaterial.

Frågan om relationen mellan skog och vatten återkom efter de omfattande avskogningarna. Mekanisering av jordbruket medförde jordförluster, vilket krävde skyddsplanteringar i anslutning till och mindre trädgrupper på jordbruksmark. Det förde samman skogs- och jordbruksforskare. Mekaniseringen av alla former av skogsarbetet tog fart vid denna tidpunkt. Forskarna uttryckte stor oro för vad detta betydde för arbetarnas hälsa och säkerhet. Samarbetet startade med World Health Organization (WHO) och International Labour Organization (ILO). Professor Ulf Sundberg, Skogshögskolan, fick i uppdrag att etablera en ny sektion, Operational Efficiency, inom unionen.

Behovet hade växt sig starkt om moderna metoder för skötseln av skogsbruket och det fanns ett behov av att

utveckla skogsekonomin som blev viktig inom IUFRO. Man arbetade med att utveckla skogsekonomiska metoder som skulle kunna användas i alla länder representerade i IUFRO.

Tidigare hade forskarnas intresse varit inriktat på stor-skogsbruket men nu insåg man att småskogsbruket hade en viktig roll att spela för skogsnäringens utveckling.

En av de största forskningssektionerna under denna tid var skogsskötsel som tillsammans med forskningen om tillväxt och skörd utvecklades kraftfullt.

Dessutom utvecklades de tidigare startade inriktningarna inom IUFRO.

➤ *Jag betraktar denna period som en period med återbättnings efter krigsåren, konsolidering, fruktbarande omorganisationer och tillväxt av unionen.*

Från tidigt 70-tal till Stockholmskongressen 2024

IUFRO har under denna period snabbt utvecklats till en global och komplex organisation. Det är därför inte helt enkelt att på några sidor försöka sammanfatta utvecklingen av och bidragen från unionen under denna period. Jag har valt att diskutera, vad jag tycker vara, några av de viktigaste utvecklingarna. Diskussionen är således partisk. I detta har jag haft som utgångspunkt resultaten från Adress till kongressen, dvs. presidentens adress till kongressen vid öppnandet där hen anger färdriktningen för kongressens arbete samt Kongressdeklarationen, som är en sammanfattning av kongressens viktiga slutsatser om den fortsatta färdriktningen för unionen som i sin tur ligger till grund för utarbetandet av IUFRO:s strategi för de kommande fem åren.

Under 1970-talet hade den tropiska avskogningen växt till ett stort och viktigt problemområde i media, internationella organisationer, NGOs, och politiska agendor. På världskongressen 1981 i Kyoto, Japan, tog kongressen beslutet att styrka och att öka samt att ha som prioritet den skogliga forskningen i tropiska regioner och i utvecklings-ekonomier.

Vid kongressen 1986 i Ljubljana, Jugoslavien, var temat skogsforskning som tjäna samhället. Det var en omfattande breddning av IUFRO:s agenda. Avskogningen av den tropiska skogen var fortsatt ett prioriterat område. Under senare delen av 70-talet och början av 80-talet hade Europas skogar drabbats av omfattande försurningsskador. Detta var på många skogs- och miljöintressenters samt politikernas agenda och försurningsskadorna blev ett prioriterat område inom IUFRO.

Vid kongressen i Montreal, Kanada 1990 var uppmärksamheten riktad mot den låga statusen hos skogsforskning bland beslutsfattare speciellt i utvecklingsekonomier. Stora ansträngningar lades också på att starta uppföljningsverksamhet inom IUFRO efter UNCED-konferensen i Rio de Janeiro, Brasilien, 1992.

Vid kongressen i Tampere, Finland, 1995 breddades IUFRO:s agenda med att ha prioritet på samspelet mellan skogsforskning och skogspolitik. Ansträngningar gjordes för att förbättra informationsflödet till olika beslutsfattare i samhället. Man deltog aktivt i flera politiska internationella processer såsom UNFF, FAO Committee on Forestry, The Montreal Process, Collaborative Partnership in Forests (CPF) och inom IUFRO satte man upp Global Forest Expert Panel (GFEP) för att stärka samverkan mellan forskare och beslutsfattare. IUFRO etablerade informationsnätverk i regioner av utvecklingsekonomier för att stärka detta syfte.

Vid kongressen i Kuala Lumpur, Malaysia, 2000 togs för första gången ett större tag om jämställdhetsfrågan i skogsbruket och det etablerades bland annat en forskningsgrupp om "Gender and Forestry". Vid den här tidpunkten hade det också blivit uppenbart att dominansen av det konventionella skogsbruket i Globala Norr hade börjat brytas, med ett skifte mot det Globala Syd och en ny prioritet för IUFRO var skötseln av snabbväxande plantager.

Vid kongressen i Brisbane, Australien, 2005 ändrades återigen tyngdpunkten i IUFRO:s forskningsprioritet från de mer tekniska områdena till miljö- och samhällsfrågor. Det var inte bara välbefinnandet för skogen utan minst lika viktigt med välbefinnandet för människorna som var beroende av skogen. IUFRO började delta i UN Climate Change Conference (UNFCCC).

Vid konferensen i Seoul, Sydkorea, 2010 utvidgades IUFRO:s agenda att specifikt omfatta klimatförändringarna, biologisk mångfald, hållbart nyttjande av skogs- och naturresurserna i skogen. IUFRO anslöt sig till utvecklingen av UN Millennium Development Goals, senare benämnt UN Sustainable Development Goals.

Vid kongressen i Salt Lake City, USA, 2014 var prioriteterna mycket desamma som under kongressen i Seoul. Man underströk vikten av skogsprodukter som en viktig del av en grönare framtid (bioekonomi), såsom konstruktionsvirke för byggnation. Det underströks också att skogen inte längre kan betraktas som ett isolerat objekt utan måste betraktas som en del av de samhälleliga, mänskliga och miljö-systemen. Därför ansåg man att en expansion bortom IUFRO:s konventionella gränser mellan sektorer och discipliner var nödvändig. Som ett brev på posten följde också krav på en helhetssyn och ökad integration av forskningsfrågorna.

Avslutningsceremoni vid IUFRO World Congress 2019 i Curitiba, Brasilien. Foto: ©COC Curitiba/IUFRO.

Vid kongressen i Curitiba, Brasilien, 2019 underströks återigen att skogen inte kan betraktas som isolerad från samhällets övriga system samt IUFRO:s koppling till internationella policyprocesser. Man underströk vikten av att IUFRO samarbetade med dessa och integrerade forskningsfrågorna med UN Agenda for Sustainable Development, Paris Climate Agreement, UN Global Biodiversity Framework och UN Strategic Plan for Forests. Man konstaterade att det är en utmaning för forskarsamhället att skapa en bättre förståelse för de komplexa interrelaterade problemen som är associerade till skog och skogsbruk. Man identifierade den snabba ökningen av missledande information via digitala och konventionella medier som kräver att forskarsamhället i sin kommunikation med omvärlden är transparent, oberoende, inkluderande, jämlik och av hög kvalitet.

➤ *Jag betraktar utvecklingen av IUFRO fram till dags dato som en succé. Unionen har växt kraftfullt i antalet medlemmar, unionen har blivit global och unionen har vidgat sina mandat efter samhällets förändringar och ändrade värderingar. Min bedömning är att en av de bidragande orsakerna till den positiva utvecklingen var inrättandet av ett permanent sekretariat i Wien 1973. Jag konstaterar att unionen är reaktiv i verksamheten och inte proaktiv vad gäller utformandet av nya forskningsagendor. Det är förmodligen ett naturligt drag hos en organisation som IUFRO.*

Jämlikheten

Skogen har varit männens rike under hundratals år. IUFRO är inget undantag. Marcia Lambert, Australien, blev den första kvinnan att sitta i IUFRO:s styrelse 1992. Su See Lee, Malaysia, blev den första kvinnan att bli utnämnd till Vice President av unionen 2011. Hon blev också IUFRO:s

första kvinnliga Honorary Member 2016. Under 2000-talet har den kvinnliga andelen ökat i styrelsen via funktioner som koordinator av divisioner, ledare av Task Forces eller Special Programmes. Den inkommande presidenten 2025 är professor Daniella Kleinschmit, universitetet i Freiburg, Tyskland som också är internationell ledamot i skogsavdelningen i KSLA.

Om IUFRO ska kunna leva upp till sina ambitioner med en helhetsbild måste könsbalansen i ledande funktioner inom IUFRO förbättras avsevärt. Transformationen är kanske på väg. Vid Stockholmskongressen är ca 45 procent av delegaterna kvinnor. Ett trendskifte ser ut att ske i den skogliga forskningen, vilket också ses på fördelningen av kvinnor bland keynotes under Stockholmskongressen.

Framtiden

Det är säkert så att IUFRO under den senaste diskuterade perioden har givit stora bidrag till skogsforskningen. Nätverket av cirka 15 000 forskare har bidragit med en kvalitetshöjning på global och nationell nivå. Unionen har bidragit till att forskningen lyfts i utvecklingsekonomier men även nationellt genom forskarunionens bredare internationella perspektiv jämfört med rena nationella perspektiv. IUFRO har medverkat till att påskynda nya inriktningar genom att driva frågor såsom tropiskt skogsbruk, forskningen i utvecklingsekonomier, stimulans av yngre forskare, skogens miljö- och ekosystemtjänster, skogens sociala aspekter, skogen i samhället, klimat och biodiversitet, skogen och politiken för att nämna några.

IUFRO har i olika dokument visat på och uttryckt oro vad gäller utsikterna för världens utveckling. Det föreligger ett antal samverkande kriser och man pekar på allvarliga konsekvenser av klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald, snabbt växande sociala orättvisor med minskande sammanhållning i samhället, geopolitiska konflikter, snabbt ökande autokratier på bekostnad av demokratin, kollaps av multilateralism, samhällets otillräckliga förmåga att hålla steg med den exploderande tekniska utvecklingen, icke hållbara produktions- och konsumtionsmönster, kortsiktigt vinstmaximerande, osammanhängande politiska åtgärder och ökat politiskt maktspel om framtidsfrågorna, den konventionella förvaltningen (governance) av samhället där dess naturresurser inte räcker till, med många fler.

IUFRO påpekar mycket riktigt att det är i dessa situationer forskningen och internationell samverkan behövs som mest. Unionen påpekar också att det i dessa situationer alltid finns nya möjligheter för utveckling. IUFRO uttrycker att man har ambitionen att aktivt bidra till utvecklingen av dessa möjligheter.

Jag håller i stort med om IUFRO:s tolkning men för att kunna bidra i denna situation måste IUFRO ägna mer uppmärksamhet åt de stora framtidsfrågorna och skapa en större integration av forskningsfrågorna.

IUFRO har bevisligen kommit till samma slutsats då man vid Världsskogskongressen i Salt Lake City, 2014 beslöt att etablera en "foresight mechanism" genom en Task Force och att den skulle fungera som rådgivare till utvecklingen av unionens framtida strategier. Världsskogskongressen i Stockholm 2024 har ett starkt uttalat framtidsstema med "Forests and Society Towards 2050". Kongresskonceptet har breddats genom ökad dialog med skogens intressenter och etablerat en innovationsscen för att diskutera framtidsfrågorna.

➤ Jag tror inte att detta är tillräckligt. För att verkligen kunna hantera de tunga, svåra och komplexa framtidsfrågorna krävs det större permanenta satsningar. Jag har följande förslag.

1. Inrätta en tionde forskningsdivision som kallas "Foresight Assessments" med uppgiften att utveckla forskningen rörande "Foresight Studies" och att utföra konkreta "Foresight Assessments" löpande. Skogen och skogsbruket måste i detta sammanhang ses i sin helhet och sättas in i en större systemsyn – det globala och det totala samhällets. Det kommer att kräva aktivt samarbete med helt nya kompetenser som normalt inte ingår i IUFRO:s nätverk. Regionala rundbordsdialoger med framtids- och holistisk utgångspunkt är ett koncept som kan integreras i hela IUFRO:s verksamhet.

För att lyckas med framtidsutmaningarna krävs en starkare integration av verksamheten inom unionens divisioner. "Foresight Studies" blir ett viktigt instrument för att assistera i denna integration.

2. *Helhetssynen på skogen är en av de avgörande faktorerna i detta sammanhang liksom skogsindustrins utveckling. Det är industrin som skapar kapital för sektorns utveckling och bidrar till samhällsutveckling å ena sidan. Å andra sidan orsakar industrins resursutnyttjande påfrestningar på den övergripande hållbarheten beroende på hur nyttjandet sker. Det gäller att hitta en avvägd balans. IUFRO har lyft bioekonomin som en viktig hörnpelare för att nå en hållbar sektor. Bioekonomin drivs till stor del av utvecklingen i industrin. Skogsindustrins utveckling ingår inte specifikt i IUFRO:s verksamhet idag. Därför föreslås en omorganisation av division 5 till "Skogsindustriell utveckling och skogens produkter".*

3. *I den förslagna verksamheten är samarbetet mellan internationella organisationer av största vikt. För närvarande finns 15–20 mellanstatliga internationella organisationer som sysslar med skog men med sina egna mandat och ambitioner utan någon gemensam agenda. I och med försvagningen av multilateralismen har de tidigare ledande organisationerna inom skogens område, FAO och Världsbanken, kraftigt försvagats. Därmed saknas ett ledarskap. För att ändra på detta krävs att IUFRO startar ett forskningsprogram om vad det internationella samarbetet skall omfatta, hur det skall utföras och organiseras. IUFRO bör vara en drivande kraft i detta omstruktureringsarbete av den internationella samarbetsmekanismen inom skog.*

Deltagare i All-IUFRO-konferensen 2022 | Wien, Österrike. Foto: ©IUFRO/Jose Bolaños.

Referenser

1. IUFRO:s hemsida www.iufro.org innehåller rikligt med rapporter om IUFRO:s verksamhet.
2. Dialoger med IUFRO Sekretariat, Wien, mars och april, 2024.
3. Dokumentet har kommenterats av två personer med stor insyn i IUFRO.
4. Redaktionsrådet har bidragit med värdefull editering.